HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

26 ianuarie 2017 *

„Recurs — Concurență — Înțelegeri — Piețele belgiană, germană, franceză, italiană, neerlandeză și austriacă ale produselor și accesoriilor pentru baie — Coordonarea prețurilor de vânzare și schimbul de informații comerciale sensibile — Regulamentul (CE) nr. 1/2003 — Articolul 23 alineatul (2) — Plafon de 10 % din cifra de afaceri”

În cauza C-618/13 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 26 noiembrie 2013,

Zucchetti Rubinetteria SpA, cu sediul în Gozzano (Italia), reprezentată de M. Condinanzi, de P. Ziotti și de N. Vasile, avvocati,

recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de L. Malferrari și de F. Ronkes Agerbeek, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, vicepreședintele Curții, îndeplinind funcția de președinte al Camerei întâi, doamna M. Berger și domnii E. Levits, S. Rodin (raportor) și F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 10 septembrie 2015,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* * Limba de procedură: italiana.

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Zucchetti Rubinetteria SpA solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 16 septembrie 2013, Zucchetti Rubinetteria/Comisia (T-396/10, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2013:446), prin care Tribunalul a respins acțiunea acesteia prin care a solicitat anularea Deciziei C(2010) 4185 final a Comisiei din 23 iunie 2010 privind o procedură în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39092 – Produse și accesorii pentru baie) (denumită în continuare „decizia în litigiu”) în măsura în care o privește și, cu titlu subsidiar, desființarea sau reducerea amenzii care i-a fost aplicată prin această decizie.

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 1/2003

2 Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 și 102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167) prevede la articolul 23 alineatele (2) și (3):

„(2) Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi asupra întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) încalcă articolul [101 sau 102 TFUE] […]

[…]

Pentru fiecare întreprindere și asociație de întreprinderi care participă la încălcarea normelor, amenda nu depășește 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

[…]

(3) La stabilirea valorii amenzii, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării.”

3 Articolul 31 din acest regulament prevede:

„Curtea de Justiție are plenitudine de competență cu privire la acțiunile introduse împotriva deciziilor prin care Comisia stabilește o amendă sau o penalitate cu titlu cominatoriu. Curtea de Justiție poate elimina, reduce sau mări amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată.”

Orientările din 2006

4 Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările din 2006”) prevăd, la punctul 2, că, în ceea ce privește stabilirea amenzilor, „Comisia trebuie să țină seama de durata și gravitatea încălcării” și că „amenda aplicată nu trebuie să depășească limitele indicate la articolul 23 alineatul (2) al doilea și al treilea paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1/2003”.

5 Punctele 19, 21, 23, 29 și 37 din Orientările din 2006 prevăd:

„19. Cuantumul de bază al amenzii este legat de o proporție din valoarea vânzărilor, determinată în funcție de gradul de gravitate al încălcării, multiplicată cu numărul de ani în cursul cărora a avut loc încălcarea.

[…]

21. Ca regulă generală, proporția din valoarea vânzărilor luată în calcul se fixează la un nivel de maximum 30 %.

[…]

23. Acordurile […] orizontale de stabilire a prețurilor […] care sunt în general secrete, se numără, prin însăși natura lor, printre restrângerile cele mai grave ale concurenței. În temeiul politicii din domeniul concurenței, acestea trebuie să fie sever sancționate. În consecință, proporția din vânzări luată în calcul pentru astfel de încălcări se situează, în general, la limita superioară a intervalului.

[…]

29. Cuantumul de bază al amenzii poate fi redus atunci când Comisia constată existența unor circumstanțe atenuante, precum:

[…]

— atunci când întreprinderea implicată face dovada că participarea sa la încălcare este extrem de redusă și demonstrează astfel că, în cursul perioadei în care a fost parte la acordurile ilicite, s-a sustras efectiv de la aplicarea acestora adoptând un comportament concurențial pe piață; […]

[…]

37. Cu toate că prezentele orientări prezintă metodologia generală de stabilire a amenzilor, particularitățile unei cauze date sau necesitatea de a atinge un nivel disuasiv într-o anumită cauză pot justifica abaterea Comisiei de la această metodologie sau de la limitele fixate la punctul 21.”

Istoricul litigiului și decizia în litigiu

6 Istoricul litigiului a fost prezentat la punctele 1-11 din hotărârea atacată și poate fi rezumat după cum urmează.

7 Recurenta este o întreprindere italiană care produce și comercializează exclusiv robinete.

8 Prin decizia atacată, Comisia a constatat existența unei încălcări a articolului 101 alineatul (1) TFUE și a articolului 53 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 53, p. 4), în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie. Această încălcare, la care ar fi participat 17 întreprinderi, s-ar fi desfășurat în diferite perioade, cuprinse între 16 octombrie 1992 și 9 noiembrie 2004, și ar fi luat forma unui ansamblu de acorduri anticoncurențiale sau de practici concertate pe teritoriile belgian, german, francez, italian, neerlandez și austriac.

9 Mai exact, în decizia respectivă, Comisia a arătat că încălcarea constatată era constituită, în primul rând, din coordonarea de către fabricanții menționați de produse și accesorii pentru baie a creșterilor de prețuri anuale și a altor elemente de stabilire a prețurilor, cu ocazia unor reuniuni regulate desfășurate în cadrul unor asociații naționale profesionale, în al doilea rând, din stabilirea sau din coordonarea prețurilor cu ocazia unor evenimente specifice precum creșterea prețurilor materiilor prime, introducerea euro și instituirea taxării rutiere și, în al treilea rând, din divulgarea și din schimbul de informații comerciale sensibile. În plus, Comisia a constatat că stabilirea prețurilor în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie urma un ciclu anual. În acest cadru, producătorii stabileau propriile bareme de prețuri, care rămâneau în general în vigoare timp de un an și serveau drept bază pentru relațiile comerciale cu distribuitorii cu ridicata.

10 Produsele vizate de decizia în litigiu sunt produsele și accesoriile pentru baie, încadrate în una dintre următoarele trei subgrupe de produse, și anume robinete, cabine de duș și accesorii pentru acestea, precum și produse ceramice (denumite în continuare „cele trei subgrupe de produse”).

11 În ceea ce privește practicile anticoncurențiale care ar fi avut loc, în special în Italia, acestea ar fi fost puse în practică în cadrul a două grupuri informale. Primul, denumit „Euroitalia”, ar fi fost format din întreprinderi, printre care și recurenta, care s-ar fi reunit de două sau de trei ori pe an în perioada iulie 1992-octombrie 2004. În cadrul acestui grup, care s-ar fi constituit în momentul în care producătorii germani ar fi intrat pe piața italiană, schimburile de informații ar fi privit nu numai robinetele, ci și produsele ceramice. Al doilea grup informal de întreprinderi, denumit „Michelangelo”, ar fi inclus-o de asemenea pe recurentă și s-ar fi reunit în mai multe rânduri între sfârșitul anului 1995 sau începutul anului 1996 și 25 iulie 2003. În cursul acestor reuniuni, discuțiile ar fi avut ca obiect o gamă largă de produse sanitare, în special robinetele și produsele ceramice.

12 În ceea ce privește participarea recurentei la reuniunile acestor două grupuri informale, Comisia a subliniat că, deși recurenta contestă calificarea juridică a practicilor de înțelegere în discuție, aceasta admite totuși că a participat la discuții neadecvate cu concurenții săi. În plus, independent de faptul că a aplicat sau nu a aplicat creșterile de prețuri în cauză, recurenta ar fi avut un rol activ în organizarea reuniunilor și în discuțiile cu ocazia acestora.

13 În ceea ce privește participarea întreprinderilor în cauză la încălcarea constatată, Comisia a considerat că nu existau suficiente probe care să permită să se ajungă la concluzia că recurenta, precum și alte întreprinderi italiene care au participat la reuniunile Euroitalia și Michelangelo erau conștiente de un plan de ansamblu.

14 Astfel, Comisia a constatat, la articolul 1 alineatul (5) punctul 18 din decizia în litigiu, că recurenta participase la o încălcare în legătură cu produse și accesorii pentru baie pe teritoriul italian, între 16 octombrie 1992 și 9 noiembrie 2004.

15 Potrivit articolului 2 alineatul (17) din decizia în litigiu, Comisia a aplicat recurentei o amendă de 3 996 000 de euro.

16 Pentru calcularea acestei amenzi, Comisia s-a întemeiat pe Orientările din 2006.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

17 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 8 septembrie 2010, recurenta a introdus o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu în măsura în care o vizează și, cu titlu subsidiar, reducerea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată.

18 În susținerea acțiunii formulate, aceasta a invocat trei motive, întemeiate, primul, pe erori săvârșite de Comisie în stabilirea pieței relevante, al doilea, pe faptul că Comisia a considerat în mod greșit că practicile în cauză constituiau o încălcare a articolului 101 TFUE și, respectiv, al treilea, pe erori și pe încălcări săvârșite de Comisie la calculul cuantumului amenzii.

19 Pronunțându-se, în primul rând, cu privire la concluziile având ca obiect anularea deciziei în litigiu în măsura în care o privește pe recurentă, Tribunalul a respins aceste motive, cu excepția unei părți a celui de al treilea motiv, privind raționamentul Comisiei referitor la aplicarea coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară”. În această privință, Tribunalul a constatat, la punctul 119 din hotărârea atacată, că Comisia săvârșise două erori de apreciere, întrucât și-a întemeiat aplicarea coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” de 15 % pe faptul că recurenta participase la o încălcare unică ce acoperea teritoriul a șase state membre și cele trei subgrupe de produse.

20 Cu toate acestea, Tribunalul a considerat, la punctele 138-140 din hotărârea atacată, că aceste erori de apreciere nu determinau anularea articolelor din decizia în litigiu vizate de concluziile prin care se solicita anularea în parte a acestei decizii.

21 În consecință, acesta a concluzionat, la punctul 141 din hotărârea atacată, în sensul respingerii respectivelor concluzii.

22 În ceea ce privește, în al doilea rând, concluziile prezentate cu titlu subsidiar, prin care se solicita desființarea sau reducerea cuantumului amenzii aplicate recurentei, Tribunalul le-a respins de asemenea, la punctul 152 din hotărârea atacată.

23 În această privință, în exercitarea competenței sale de fond, Tribunalul a apreciat că, în pofida erorilor săvârșite de Comisie astfel cum au fost constatate la punctul 119 din hotărârea menționată, coeficienții „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” de 15 % se justificau pe deplin având în vedere toate elementele pertinente în speță.

24 În consecință, Tribunalul a respins acțiunea în întregime.

Concluziile părților

25 Recurenta solicită Curții:

— anularea hotărârii atacate în măsura în care Tribunalul a respins acțiunea;

— anularea sau reducerea amenzii în exercitarea competenței sale de fond și soluționarea în mod definitiv a litigiului și

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

26 Comisia solicită Curții:

— respingerea recursului și

— obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

27 În susținerea recursului formulat, recurenta invocă două motive. Primul motiv se întemeiază pe încălcarea dreptului Uniunii în ceea ce privește calculul amenzii care i-a fost aplicată. Al doilea motiv este întemeiat pe neluarea în considerare de către Tribunal a circumstanțelor atenuante la calcularea acestei amenzi.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

28 Prin intermediul primului motiv, care vizează punctele 118, 120-124, 127 și 128 din hotărârea atacată, recurenta susține că Tribunalul a încălcat dreptul Uniunii în cadrul controlului calculului amenzii care i-a fost aplicată, pe de o parte, prin aceea că a apreciat gravitatea încălcării în cauză în mod eronat și, pe de altă parte, prin aceea că a încălcat caracterul contradictoriu al procedurii, precum și obligația de motivare. În particular, Tribunalul ar fi încălcat articolul 23 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 1/2003, precum și principiile răspunderii personale, proporționalității și egalității de tratament în aplicarea sancțiunilor în materie de combatere a înțelegerilor.

29 Recurenta invocă faptul că, la punctul 118 din hotărârea atacată, Tribunalul a afirmat teza potrivit căreia, întrucât încălcarea în cauză acoperă teritoriul a șase state membre ale Uniunii și cele trei subgrupe de produse, nu poate fi considerată ca fiind de o gravitate identică cu cea săvârșită pe teritoriul unui singur stat membru și care afectează două subgrupe de produse. De asemenea, Tribunalul ar fi reamintit, în mod întemeiat, domeniul de aplicare al principiului proporționalității, precum și cel al principiului egalității de tratament, la punctele 120, 127 și 128 din hotărârea atacată. Pe baza acestor afirmații, Tribunalul ar fi trebuit, în cadrul competenței sale de fond, să reducă amenda aplicată pentru a ține seama de gradul mai redus de gravitate a participării recurentei la încălcarea reproșată. Or, după ce a constatat, la punctul 119 din hotărârea atacată, că Comisia săvârșise două erori de apreciere în cadrul examinării coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară”, Tribunalul a confirmat cuantumul amenzii, aspect care ar fi, așadar, complet ilogic și în contradicție cu motivarea acestei hotărâri.

30 În plus, un astfel de raționament ar încălca principiile proporționalității, egalității de tratament și individualizării pedepselor, în special în raport cu comportamentul întreprinderilor cu sediul în afara Italiei cărora li s-a aplicat același coeficient multiplicator de 15 %, dar care au încălcat normele de concurență pe teritoriul celor șase state membre în cauză și pentru cele trei subgrupe de produse.

31 Comisia consideră, cu titlu preliminar, că primul motiv este inadmisibil ca urmare a faptului că recurenta nu critică partea din hotărârea atacată în care Tribunalul, exercitându-și competența de fond, a recalculat amenda. Or, această parte ar fi singura parte pertinentă pentru prezentul recurs. Astfel, recurenta ar fi făcut referire doar la punctele din hotărârea respectivă care privesc numai controlul de legalitate. În plus, eroarea de drept pe care Tribunalul ar fi săvârșit-o în exercitarea competenței sale de fond ar rămâne necunoscută. Recurenta ar invoca principiile proporționalității, egalității de tratament și individualizării pedepselor într-un mod abstract și general. Or, pentru a fi admisibil, recursul ar trebui să indice în mod precis argumentele juridice invocate în susținerea cererii de anulare. În plus, din jurisprudență ar decurge că nu este de competența Curții să se substituie Tribunalului și să statueze, în exercitarea competenței sale de fond, cu privire la cuantumul amenzii, cu excepția cazului în care acest cuantum este nu numai inadecvat, ci și excesiv, până la a fi disproporționat.

32 În ceea ce privește fondul acestui motiv, Comisia arată, cu titlu subsidiar, că Tribunalul a analizat în mod detaliat, la punctele 146-150 din hotărârea atacată, toate motivele care l-au condus să stabilească la 15 % coeficientul pentru gravitatea încălcării și suma suplimentară în speță.

33 Comisia subliniază în special că coeficientul de 15 % este un coeficient minim pentru tipul de încălcare în cauză. În această privință, ea adaugă totuși, în esență, că, contrar a ceea ce pare să considere Tribunalul, gravitatea unei astfel de încălcări nu este în mod necesar diferită în cazul în care înțelegerea are ca obiect două sau trei tipuri de produse sau privește șase state membre în loc de unul singur, având în vedere că este vorba despre o încălcare gravă în lumina obiectului articolului 101 TFUE, destinat de asemenea să protejeze concurența ca atare. În plus, Comisia constată că diferențele la care se referă Tribunalul la punctul 114 din hotărârea atacată, între, pe de o parte, recurentă, care a participat la încălcare doar în Italia și doar în ceea ce privește două dintre cele trei subgrupe de produse, și, pe de altă parte, ceilalți membri la înțelegere, care au participat la această încălcare pe teritoriul a șase state membre și în privința celor trei subgrupe de produse, ar fi fost deja reflectate în diferitele valori referitoare la cifra de afaceri, care constituie baza calculului amenzilor. Pe de altă parte, rolul recurentei nu ar fi fost secundar. În această privință, participarea acesteia la încălcarea în cauză ar fi durat 12 ani și cu ocazia calculului amenzii ar fi fost luați în considerare în mod corespunzător factori precum numărul de locuitori și produsul intern brut (PIB) al Italiei. Prin urmare, nu ar exista o încălcare a principiului egalității de tratament.

34 În orice caz, recurenta nu poate invoca în avantajul său o nelegalitate potențială săvârșită, cu ocazia calculului amenzii, în favoarea altor participanți la înțelegerea în cauză.

Aprecierea Curții

35 Cu titlu introductiv, trebuie respinsă excepția de inadmisibilitate ridicată de Comisie.

36 Astfel, din înscrisuri reiese că Zucchetti Rubinetteria susține în esență că Tribunalul a încălcat principiile proporționalității, egalității de tratament și individualizării pedepselor întrucât nu a efectuat o reevaluare a amenzii după ce a constatat, la punctul 119 din hotărârea atacată, două erori de apreciere săvârșite de Comisie în cadrul calculului amenzii. Astfel, recursul permite să se identifice cu claritatea și cu precizia suficiente eroarea de drept care ar vicia hotărârea atacată.

37 Prin urmare, prezentul motiv este admisibil.

38 În ceea ce privește fondul primului motiv, întemeiat pe faptul că Tribunalul ar fi încălcat principiile răspunderii personale, proporționalității și egalității de tratament la calcularea amenzii, trebuie amintit mai întâi, *primo*, că principiul egalității de tratament constituie un principiu general al dreptului Uniunii, consacrat la articolele 20 și 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Potrivit unei jurisprudențe constante, principiul menționat impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv. *Secundo*, rezultă de asemenea dintr-o jurisprudență constantă că, în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzii, prin aplicarea unor metode de calcul diferite nu se poate opera o discriminare între întreprinderile care au participat la un acord sau la o practică concertată contrară articolului 101 alineatul (1) TFUE. *Tertio*, Curtea a statuat însă în repetate rânduri în sensul că practica decizională anterioară a Comisiei nu servește drept cadru juridic pentru amenzile în materie de concurență și că deciziile privind alte cazuri au un caracter pur indicativ în ceea ce privește existența discriminărilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctele 132-134).

39 În continuare, potrivit unei jurisprudențe constante, în primul rând, misiunea de supraveghere încredințată Comisiei prin articolul 105 alineatul (1) TFUE și prin articolul 106 TFUE nu include numai sarcina de investigare și de sancționare a încălcărilor individuale, ci și datoria de a promova o politică generală menită să aplice, în materie de concurență, principiile consacrate de tratate și să ghideze în acest sens comportamentul întreprinderilor. Politica în domeniul concurenței menționată este caracterizată de o largă putere de apreciere a Comisiei, în special în ceea ce privește stabilirea

cuantumului amenzilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctele 170 și 172).

40 În al doilea rând, în scopul stabilirii amenzii, trebuie să se țină seama de gravitatea și de durata încălcării, ceea ce impune luarea în considerare a contextului legislativ și economic al comportamentului incriminat, a naturii restrângerilor aduse concurenței, precum și a numărului și a importanței întreprinderilor în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 decembrie 1975, Suiker Unie și alții/Comisia, 40/73-48/73, 50/73, 54/73-56/73, 111/73, 113/73 și 114/73, EU:C:1975:174, punctul 612).

41 În al treilea rând, trebuie luate în considerare toate elementele de natură să intre în aprecierea gravității încălcării, precum și a comportamentului întreprinderii în cursul procedurii administrative (Hotărârea din 11 ianuarie 1990, Sandoz prodotti farmaceutici/Comisia, C-277/87, EU:C:1990:6, punctul 27).

42 În al patrulea rând, pentru a aprecia gravitatea încălcării, trebuie să se țină seama de un număr mare de elemente, al căror caracter și a căror importanță variază în funcție de tipul de încălcare în discuție și de împrejurările particulare ale încălcării în cauză. Printre aceste elemente pot figura, după caz, comportamentul fiecărei întreprinderi, rolul avut de fiecare dintre acestea în instituirea înțelegerii, volumul și valoarea mărfurilor care fac obiectul înțelegerii, precum și dimensiunea și puterea economică a întreprinderii și, prin urmare, influența pe care aceasta a putut să o exercite pe piață (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 iunie 1983, Musique Diffusion française și alții/Comisia, 100/80-103/80, EU:C:1983:158, punctul 120, Hotărârea din 9 noiembrie 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Comisia, 322/81, EU:C:1983:313, punctul 111, precum și Hotărârea din 11 iulie 2013, Gosselin Group/Comisia, C-429/11 P, nepublicată, EU:C:2013:463, punctele 89 și 90).

43 În sfârșit, Curtea ar trebui să constate o eroare de drept comisă de Tribunal, ca urmare a caracterului inadecvat al cuantumului unei amenzi, doar în măsura în care aceasta ar aprecia că nivelul sancțiunii este nu doar inadecvat, ci și excesiv, până la a fi disproporționat (Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctul 126).

44 În speță, Tribunalul a analizat, la punctele 145-150 din hotărârea atacată, consecințele care trebuie desprinse din constatarea sa, care figurează la punctul 119 din această hotărâre, potrivit căreia Comisia a considerat în mod eronat, cu ocazia calculării amenzii, că recurenta participase la încălcarea imputată pe teritoriul a șase state membre și pentru cele trei subgrupe de produse și a săvârșit două erori de apreciere prin întemeierea aplicării coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” de 15 % pe o asemenea participare.

45 Astfel, la punctul 145 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat, mai întâi, că se va întemeia pe Orientările din 2006 în cadrul exercitării competenței sale de fond. În continuare, acesta a amintit, la punctul 146 din hotărârea menționată, că coeficienții aplicabili tipului de încălcare în cauză sunt conformi principiului proporționalității, într-un interval de la 0 % la 30 % în ceea ce privește coeficientul „gravitatea încălcării” și într-un interval de la 15 % la 25 % în ceea ce privește coeficientul „sumă suplimentară”. În sfârșit, Tribunalul a apreciat, la punctul 147 din hotărârea atacată, care reia în esență constatările de la punctele 118 și 128 din această hotărâre, că o încălcare care acoperea cele trei subgrupe de produse în șase state membre este mai gravă, din cauza întinderii sale geografice și a numărului de subgrupe de produse, decât cea la care a participat recurenta.

46 În plus, Tribunalul a observat, la punctul 148 din hotărârea atacată, că faptul că întreprinderilor care au participat la încălcarea unică ce acoperea teritoriul a șase state membre și cele trei subgrupe de produse ar fi trebuit să li se impună o amendă calculată pe baza unor coeficienți „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” superiori celor reținuți pentru sancționarea recurentei nu poate justifica impunerea de către Tribunal în sarcina acesteia din urmă, în cadrul exercitării competenței sale de fond, a unei amenzi având un cuantum insuficient de disuasiv în raport cu gravitatea încălcării la care

aceasta a participat. Astfel, Tribunalul a considerat, la punctul 149 din hotărârea menționată, că coeficienții „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” de 15 % sunt adecvați având în vedere constatările care figurează la punctul 148 din aceeași hotărâre, precum și Orientările din 2006.

47 În această privință, trebuie arătat că, astfel cum susține în esență Comisia, motivele care figurează în special la punctele 118 și 128, precum și la punctele 147 și 148 din hotărârea atacată, potrivit cărora, pe de o parte, o încălcare ce acoperă cele trei subgrupe de produse în șase state membre este mai gravă decât cea la care a participat recurenta, săvârșită pe teritoriul unui singur stat membru și acoperind numai două subgrupe de produse, și, pe de altă parte, întreprinderilor care au luat parte la această primă încălcare ar fi trebuit, pentru acest simplu motiv, să li se aplice o amendă calculată pe baza unor coeficienți „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” superiori celor aplicați recurentei, sunt afectate de o eroare de drept.

48 Astfel, deși, pentru aprecierea gravității unei încălcări și, prin urmare, pentru stabilirea cuantumului amenzii care trebuie aplicată, se poate ține seama printre altele de întinderea geografică a acestei încălcări și de numărul de produse vizate de aceasta, împrejurarea că o încălcare acoperă o suprafață geografică mai mare și un număr mai mare de produse în raport cu o altă încălcare nu poate, în sine, să implice că această primă încălcare, considerată în ansamblul său și având în vedere în special natura sa, trebuie să fie calificată ca fiind mai gravă decât a doua și să se considere că justifică astfel stabilirea unor coeficienți „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” superiori celor reținuți pentru calcularea amenzii care sancționează această a doua încălcare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 178).

49 Cu toate acestea, trebuie amintit că, dacă motivele unei decizii a Tribunalului conțin o încălcare a dreptului Uniunii, însă dispozitivul acesteia apare ca fiind întemeiat pentru alte motive de drept, o asemenea încălcare nu este de natură să determine anularea acestei decizii și este necesar să se procedeze la o substituire de motive (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iunie 1992, Lestelle/Comisia, C-30/91 P, EU:C:1992:252, punctul 28, precum și Hotărârea din 9 septembrie 2008, FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, EU:C:2008:476, punctul 187 și jurisprudența citată).

50 Prin urmare, este necesar să se stabilească dacă eroarea săvârșită de Tribunal este de natură să determine anularea hotărârii atacate.

51 În această privință, trebuie amintit că cuantumul de bază al amenzii cuprinde cuantumul ca urmare a gravității încălcării și suma suplimentară.

52 Cuantumul ca urmare a gravității încălcării este stabilit potrivit unui procentaj cuprins între 0 % și 30 % din valoarea vânzărilor relevante ale întreprinderii în cauză în ultimul an al participării sale la înțelegere. Prin urmare, această valoare este proprie fiecărei întreprinderi care a participat la încălcarea imputată.

53 După cum a apreciat în mod întemeiat Comisia în considerentul (1220) al deciziei în litigiu, pentru determinarea coeficientului „gravitatea încălcării” trebuie să se ia în considerare în special natura încălcării imputate.

54 Or, după cum a subliniat Tribunalul la punctul 104 din hotărârea atacată, o înțelegere având ca obiect coordonarea prețurilor constituie prin natura sa una dintre restrângerile cele mai grave ale concurenței. În consecință, nu se poate reproșa Comisiei și Tribunalului săvârșirea unor erori de drept prin stabilirea pentru o asemenea încălcare a unei rate în temeiul coeficientului „gravitatea încălcării” de 15 % și prin aprecierea acestei rate ca fiind conformă cu principiul proporționalității.

55 În plus, în ceea ce privește coeficientul „sumă suplimentară”, astfel cum a arătat Comisia în considerentele (1224) și (1225) ale deciziei în litigiu, coeficientul de 15 % este rata minimă prevăzută în Orientările din 2006. În consecință, rata stabilită este cea mai favorabilă posibil pentru recurentă având în vedere baremul fixat de aceste orientări.

56 Pe de altă parte, din jurisprudența Curții rezultă că diferențierea necesară a cuantumurilor amenzii în temeiul principiului egalității de tratament între întreprinderi, luând în considerare larga marjă de apreciere recunoscută Comisiei pentru calculul cuantumului amenzii, nu trebuie să se efectueze în mod obligatoriu în cadrul stabilirii coeficienților „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară”, ci diferențele și circumstanțele proprii întreprinderilor în cauză pot, dacă este cazul, să fie luate în considerare într-un alt stadiu al calculării amenzii, cum ar fi în cadrul ajustării cuantumului de bază în funcție de circumstanțele agravante și atenuante, în temeiul punctelor 28 și 29 din Orientările din 2006 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Gosselin Group/Comisia, C-429/11 P, nepublicată, EU:C:2013:463, punctele 96-100, precum și Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctele 104 și 105), sau în cadrul valorii vânzărilor luate în considerare pentru calcularea cuantumului de bază al amenzii, în măsura în care această valoare reflectă, pentru fiecare întreprindere participantă, importanța participării sale la încălcarea în cauză, în conformitate cu punctul 13 din Orientările din 2006.

57 Astfel, după cum Curtea a constatat deja, acest din urmă punct are ca obiectiv să rețină ca punct de plecare pentru calcularea amenzilor aplicate unei întreprinderi un cuantum care reflectă importanța economică a încălcării și ponderea întreprinderii în cadrul acesteia (a se vedea Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia, C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctul 76).

58 În consecință, întrucât este cert că cuantumul de bază al amenzii aplicate recurentei a fost determinat, astfel cum reiese din considerentul (1219) al deciziei în litigiu, în funcție de valoarea vânzărilor realizate de recurentă pe teritoriul italian, Tribunalul a putut să stabilească, la punctul 149 din hotărârea atacată, fără a încălca principiul egalității de tratament, în scopul calculării amenzii care trebuia aplicată recurentei, coeficienți „gravitatea încălcării” și „sumă suplimentară” cu o rată de 15 %, egală cu cea reținută pentru întreprinderile care au participat la încălcarea unică vizând cele trei subgrupe de produse și șase state membre.

59 Prin urmare, se impune, prin substituire de motive, să se respingă argumentul întemeiat pe faptul că Tribunalul nu ar fi acționat în consecință cu constatările efectuate la punctul 119 din hotărârea atacată și ar fi încălcat principiile proporționalității și egalității de tratament.

60 Din considerațiile care precedă rezultă că primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentația părților

61 Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurenta susține în esență că motivarea prin care Tribunalul a respins, la punctul 150 din hotărârea atacată, argumentele sale invocate împotriva refuzului Comisiei de a-i acorda, în conformitate cu punctul 29 din Orientările din 2006, o reducere a amenzii pentru motivul că aceasta a avut doar un rol minor în încălcarea în cauză este eronată.

62 În această privință, Tribunalul ar fi constatat în mod eronat că recurenta nu demonstrase că rolul său în încălcarea în cauză a fost minor, întrucât Comisia însăși ar fi recunoscut în decizia în litigiu rolul central deținut de anumite alte întreprinderi în cadrul practicilor ilicite constatate. Contrar celor afirmate de Comisie și de Tribunal, rolul diferit sau minor avut de recurentă, precum și nivelul de gravitate diferit al participării la încălcarea în cauză nu ar fi reflectate de valoarea vânzărilor

produselor vizate care reprezenta baza de calcul al amenzii care îi fusese aplicată, această valoare constituind simpla expresie a unui parametru cantitativ care nu are nicio legătură cu valoarea calificativă a comportamentelor întreprinderilor în cauză.

63 În consecință, potrivit recurentei, întrucât Comisia și Tribunalul au tratat în același mod situații care erau în fapt absolut diferite, întrucât rolul său în coluziune nu putea fi asimilat celui avut de celelalte întreprinderi aflate la originea practicilor concertate, principiile egalității de tratament și caracterului personal al răspunderii au fost încălcate în mod clar.

64 Potrivit Comisiei, al doilea motiv trebuie înlăturat ca inadmisibil sau inoperant. Acest motiv ar privi numai aspecte pur factuale și ar urmări doar obținerea unei reexaminări a unei aprecieri a faptelor. Recurenta nu ar fi explicat deloc în ce mod Tribunalul ar fi denaturat faptele, astfel cum aceasta pare să susțină. În orice caz, motivul menționat ar fi prea vag și imprecis pentru a fi admisibil.

65 În ceea ce privește, cu titlu subsidiar, fondul celui de al doilea motiv, Comisia observă că Tribunalul a constatat, la punctele 133-140 și 150 din hotărârea atacată, după ce a analizat decizia în litigiu, că recurenta nu putea beneficia de nicio circumstanță atenuantă. În plus, luarea în considerare a unor asemenea circumstanțe nu ar fi automată, iar recurenta nu ar fi făcut dovada tezei sale potrivit căreia ar fi avut un rol pasiv și imitativ în înțelegerea în cauză. În orice caz, nu se poate susține că rolul recurentei a fost pasiv, dat fiind că aceasta a participat la practicile anticoncurențiale în mod continuu și foarte asiduu și că, astfel cum a stabilit Tribunalul la punctul 52 și următoarele din hotărârea atacată, recurenta a profitat de informațiile primite de alți participanți la înțelegere.

66 Comisia observă, în plus, că, și în cazul în care argumentația recurentei ar fi întemeiată, aceasta ar fi, în orice caz, inoperantă întrucât, chiar dacă ar fi aplicat recurentei un coeficient de 14 %, amenda aplicată acesteia nu ar fi fost redusă, întrucât cuantumul amenzii calculat prin aplicarea acestui coeficient ar fi fost în orice caz superior pragului de 10 % din cifra de afaceri a recurentei.

Aprecierea Curții

67 Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurenta repune în discuție în esență motivarea prin care Tribunalul a respins, la punctul 150 din hotărârea atacată, argumentele pe care aceasta le invocase împotriva refuzului Comisiei de a-i acorda o reducere a amenzii pentru motivul că ar fi avut un rol minor în încălcare.

68 În această privință, este suficient să se amintească faptul că, în conformitate cu articolul 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE și cu articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, recursul se limitează la chestiuni de drept. În consecință, Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și elementele de probă care îi sunt prezentate. Aprecierea acestor fapte și a acestor elemente de probă nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării lor, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs (a se vedea în special Ordonanța din 11 iunie 2015, Faci/Comisia, C-291/14 P, nepublicată, EU:C:2015:398, punctul 31 și jurisprudența citată, precum și, în acest sens, Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 46 și jurisprudența citată). O astfel de denaturare trebuie să reiasă în mod vădit din înscrisurile dosarului, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor (a se vedea în special Ordonanța din 11 iunie 2015, Faci/Comisia, C-291/14 P, nepublicată, EU:C:2015:398, punctul 32 și jurisprudența citată).

69 În speță, sub acoperirea unei pretinse nerespectări de către Tribunal a principiilor egalității de tratament și caracterului personal al răspunderii, recursul urmărește în realitate ca Curtea să efectueze o reexaminare a elementelor din dosar, în particular a aspectului dacă, astfel cum a constatat Tribunalul la punctul 150 din hotărârea atacată, recurenta a participat în mod activ la punerea în aplicare a practicilor imputate.

70 Întrucât recurenta nu a invocat și nici nu a demonstrat o denaturare vădită a faptelor sau a elementelor de probă, al doilea motiv este vădit inadmisibil.

71 Întrucât niciunul dintre motivele invocate de recurentă nu a fost admis, se impune respingerea recursului în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

72 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

73 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată, iar recurenta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Zucchetti Rubinetteria SpA la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături